

imod de gifte Landarbejdere som Regel ere for fattige Folk til, at der bliver Tale om, at der i noget videre Omfang drikkes bajerst Øl af dem, saa jeg tror nok, at man maa ned sætte det bayeriske Ølforbrug noget. Jeg tror nu ikke, at denne Reform eller denne Forandring i Betragtningmaaden, som denne Ting vilde medføre, vilde blive saa betydelig. Forholdet vilde blive det, at de ugifte Arbejdere og Tjenestekarlene, som komme med til de Jorngjælder, Landet byder, næppe, fordi det bayeriske Øl bliver et Par Dre dyrere, vilde lade være at drikke det. Forholdet vilde i Virkeligheden kun blive det, at disse Folk bruge lidt mere, end de gjorde i Forvejen, og at de altsaa ved Wgteskabs Indgaaelse maatte vilde være lidt fattigere, end de vilde være, hvis Ølet var billigere. Det er dog ikke det, der for mig er det afgørende. Det, der for mig er det afgørende, er det, at jeg synes, at denne Lov i Virkeligheden er en Klase Lov, og at jeg ikke ser rettere, end at hvis man overhovedet vil tænke sig en ny Toldlov gemmensført, maa man komme til at tage Følgerne af, at man en Gang har faaet en Skat, som rammer Byarbejderen i en særlig stærk Grad, og man kan jo ikke komme bort fra, at denne Lov gør det i en meget høj Grad. Jeg hørte, at det ærede Medlem fra Bornholm talte om, at Arbejderhustruene vilde føle sig i særlig Grad glade, hvis vi ombyttede Sukkerstatten med en Ølfat, idet de vilde glæde sig over, at deres Mænd nu ikke fik bajerst Øl, medens de selv kunde faa Sukker og maatte ogsaa kunde give deres Mænd et Stykke Sukker med. Jeg vil dog sige, at jeg tror ikke, at det ærede Medlem har Ret deri. Jeg tror, at paa Grund af de menneskelige Forhold vilde Forholdet i Reglen blive det, at Hustruen vilde kjøbe den Bajer til sin Mand, som hun veed, han gerne vil have, og det skulde undre mig, om ikke den ærede Finansministers Betragtning af Ølfatten bunder i den samme, efter min Formening fornuftige, Opsættelse af de menneskelige Forhold, som her er fremsat. Thi, hvis den højtærede Finansminister troede, at dette Skatteobjekt vilde blive til ingen Ting, og at Pengene i Fremtiden vilde knytte sig til Sukkeret, vilde han næppe være saa tilbøjelig til at gaa ind paa en Ølfat, som han i Virkeligheden er. Jeg kan nemlig ikke tro, at det er den moraliske Betragtning, som skulde bestemme den ærede Finansministers Opførelse i dette Spørgsmaal. Jeg tror derfor ikke, at man kommer bort fra, at det, som man gør herved, er, at man, uden at der egentlig er paavist Ret meget med Hensyn til den Gavn, det

vil yde Landarbejderne — jeg indrømmer, at det maatte vil være til nogen Gavn for den gifte Landarbejder — ombytter for Byens Vedkommende en Skat, som man aldrig kan komme fra er progressiv opadgaaende, nemlig Sukkerstatten, med en Skat, som man aldrig kan komme fra er progressiv nedadgaaende, nemlig Ølfatten. Jeg tror ikke, at man kan komme uden om dette. Jeg hører tale om, at en væsentlig Grund til denne Skat skal være det, at naar man faar den, vil der rejse sig en hel Industri af stor og væsentlig Betydning. Jeg skal ikke udtale mig videre om dette Spørgsmaal i dets hele Omfang; thi dertil har jeg alt for lidt Kendskab til denne Sag. Jeg skal kun sige, at det er en meget tvivlsom Ting, om man ikke kunde tænke sig en betydelig Sukker- og Ølfeksport her fra Landet, navnlig en betydelig Ølfeksport, hvis man lagde Bægt derpaa, og hvis der var industrielle Hoveder, som rettede deres Tanker derpaa, ligesaa vel som man kunde tænke sig denne Syltetøj- og Frugtvin-eksport. Der turde derfor, efter min Mening, være nogen Tvivl, om man ikke ved den megen Tale om Syltetøj og Frugtvin slaar en lille Smule til noget, som er mig meget kært, nemlig Byggen. Det er noget, som ogsaa trænger til en Smule Overvejelse, naar man staar overfor den Slags Betragtninger, som i Virkeligheden ere Fremtidsplaner, for hvilket vi savne den tilstrækkelige Understøttelse. Men dertil kommer, at jeg ikke forstaar, hvorfor den Plan, som blev fremhævet af den ærede Repræsentant for Kjøbenhavn's 7de Valgkreds (C. Hage), ikke skulde kunne gennemføres paa en Maade, som i tilstrækkeligt Maaal kan gavne den Industri, som man tænker sig at ville fremme. Jeg forstaar ikke, hvorfor man ikke skulde kunne finde Regler, hvorefter baade Tilbagebetalingen og Toldenklaverne skulde kunne finde Sted, Regler, som vare fuldkommen tilstrækkelige til at fremme denne Industri og holde den oppe. Det kan dog næppe være Meningen, at Husmændene selv skulde fylte de Produkter, som de avle i de Haver, som jeg for Resten ikke er fuldkommen sikker paa, at de faa, men som det selvfølgelig vilde være godt, om de kunde faa, men det maa jo være Meningen, at de skulle afleveres til Fabrikker, og det har jo ogsaa været udtalt i den Presse, som har bestæftiget sig med det Spørgsmaal. Men i dette Tilfælde — jeg er ganske vist ikke saa meget inde i tekniske Toldspørgsmaal — forstaar jeg ikke, hvorfor der ikke skulde kunne findes en Form, under hvilken denne Industri kunde blive